

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dordrechtschen Predikant Nu Sieck-Meester Ende Ziel-Trooster Gheworden Over eenen armen sieken Uyl Die In Doots Noodt Light

Hazart, Cornelius

Antwerpen, 1671

Testament Vanden Antverpschen Uyl Ghemaectt voor den Roomschen
Uylen-Spiegel.

urn:nbn:de:hbz:466:1-34156

TESTAMENT VANDEN

ANTVERPSCHEN UYL

Ghemaeckt voor den

ROOMSCHEN UYLEN-SPIEGEL.

Het eerste dat sek u maecte / Domine Uyl-Spiegel,
eer sek sterbe / is mijne Bibliotheke: ende op dat
ghy mooght weten of er niet eenighe boeken mis-
schien wegh-gedraghen ofte verstenen en zyn / sek
sal u hier eene lijst voorstellen van allegaer in
't besonder / met hunne op-schrijften.

1 Victorie van Roomen over Geneve.	5 Van de Oorbiechte.
2 Den Beelden-dienst.	6 Van't H. Sacrament des Autaers.
3 Van't Vasten.	7 Van't Vaghevyer.
4 Van't H. Olyffel.	
8 Schriftmaetighe handelinghe van 't lesen der H. Schrif- tuere.	
9 Opper-hoofdigheydt Petri.	13 Ongerymtheden der Ghereformeerde.
10 Resolutie vande va- stigheyt des gheloofs.	14 Middaghs Sonne- licht.
11 Collatie vande thien gheboden.	15 Catholijck vraghe waer de gereformeer- de religie was voor de tijden van Luther en- de Calvyn?
12 Onwettighen dienst vande Ghereformeer- de.	

16 Dik

- 34
 16 Disput van Luther met den duyvel.
 17 Geusche Praetjens.
 18 Nieuwe Atheisterye.
 19 Gheboufel sonder gront.
 20 Grondigh bewijs dat de gemeente der Calvinisten de waere gemeente Gods niet en is.
 21 Grondigh bericht teghen Renesse.
 22 Aenmerckingen teghen Cabeljau.
 23 T'samen-sprake tusschen D. Schuler &c.

- 24 Schuyl-hoeken en leërfauten van D. Schuler.
 25 Send-brief tot D. Schuler.
 26 Antwoorde aen D. Schuler.
 27 Hollandschen Icarus tegen Peenius.
 28 Hollandschen Phaeton teghen Schuler.
 29 Gheopent Christendom teghen Simon Oomius.
 30 Muylbandt teghen Hulsius.

31 *Sots-Caproen voor Arent Montanus.*

- 32 Schreeuwenden blinden teghen Jan van Hamerstede.
 33 Papieren vande wetenschap der Heylighen tegen Hulsius.
 34 God'lijke kracht van de goede werken.
 35 Een nieu ende vreemt monster.
 36 Pasteye der Calvinisten ontdekt.
 36 Waerachtighe offer-
- hande des nieuwen Testaments.
 37 Van de Communie ondes eene gedaente.
 38 Den-sot uyt de Maux.
 39 Den Ezel op d'Harpe.
 40 Triumph-boog voor 't H. Sacrament van Mirakel.
 41 Verfoeninghe van de menschen met Godt door 't H. Sacrificie der Misse.

- 42 Ceremonien van de Misse. Dordrechtſchē Kercken-raet.
- 43 Vande Proceſſien. 49 Vreughden bedrieff van't Grauw van Dordrecht &c.
- 44 Vande Pelgrimagien.
- 45 Van 't Wy-water.
- 46 Van 't begraven der dooden. 50 De Kerckelijcke Hiſtorie van de gheheelē wereldt in folio, in vier Tomi verdeylt.
- 47 Van de Reliquien.
- 48 Ontſteleniſſe vā den

Deſe boeken naemelijck van mijne Controverſien laet ick u hoor een Teſtament tot dien eynde / dat ghy daer op ſout ſtuderen om te ſien of ghe de ſelbe kont wederlegghen / deſe ſtudien ſullen u meerdere vruchten by-brengghen als utwen Uyl-ſpieghel, ende andere dierghelijcke voddighe boeken van utwe Conſiatres, naemelijck van Balchaſar Lydius, Arent Montanus, Hermes Celofſe &c.

Onder deſe hoorſepde Controverſien ſtaet / gheelijck ghy kont ſien in de liſte / den Sots Caproen teſſen Arent Montanus : Doorzbladeret ende doorzleest dien wel / ghy ſult behinden dat ick uy daer berantwoorde / teghen het Aenhanghel aen de vlucht vut Babel vanden hoorſepden Montanus, waer uyt ghy oock klaerlijck ſult konnen ſien / dat ghy de waerhepdt ſpaert / als ghy op t'eerſte bladt van utwen Uyl ſeght / dat ick noyt teghen dat Aenhanghel in 't minſte gherept hebbe.

In de hoorſepde liſte ſtaet oock een ſchriſt ghenomt Schriftmatighe handelinghe van 't leſen der H. Schriftuere, in 't welke van woort tot woort mijne Collatie ſtaet die ick gedaen hebbe op den 21. September in 't jaer 1660. teſſens alle de andere Collatien, die ick achterholghens van de ſelbe materie ghedaen hebbe: Leest die vut van achter tot voren / van 't eerſte tot 't leſte / ende ghy ſult moeten beſijaemt ſtaen over utw' leughen / als ghy ſeght in

35
uwen Antwerpschen Uyl Pag. 4. ende 20. dat ick/han-
delende van 't lesen der schriftuere in mijne Colla-
rien, op dien tijdt als ghy aenteekent / soude ghe-
sept hebben / dat het Euangelie van S. Mattheus vnt een
gestmael en taefel. praet soude ghesproten sijn. siet of ghy
dit in 't hoorseyde schrift kont achterhaelen/want
anders en hebbe ick gheene Collarien, van 't lesen
der H. Schriftuere ghedaen / als die van woerde
tot woort daer in ghedruckt staen: Ende soo ghy
daer niet sulchy en sult konnen bevinden / soo be-
spyt wy moedighlyck dat ghe gheloghen hebt.

Wat nu aengaet uwen Roomschen Uyl spiegel, ende
de uwen Antwerpschen Uyl, die sult ghy mede vinden
in mijne Bibliotheke / maer ghelyck se verdienen /
in eene plaetse appart / die men de Helle noemt /
soort by soort; maer siet wel toe dat ge niet al uwe
lasteren ende wytspreken self in de Helle niet en
gheraeckt.

Ick hebbe noch een kostelijck stuckyken / ghe-
noemt ΔΙΑΕΖΙΣ Historico-Philologica de ignorantia
linguarum, bestaende preeis in twee bladerkens on-
ghewonden / ende wy toeghesonden oder bij da-
ghen vnt Hollandt, ick en weet niet van waer dan
eenen sekeren / soo hy sich noemt in sijnen brief /
The. Sabbo, dat is / naar mijn aduys / Subben te seg-
gen / misschien kent ghy den man wel: Dit stucky-
ken laer ick u mede achter / op dat ghe dit sult de
bersetten in onse taale / om dat te noeperen in u-
wen hoorhandighen boeck / die ghy inden An-
werpschen Uyl, den Duyvels dreck noemt; ten kan
nirghens beter passen als daer / alsoo den antheur
han dat hoorseyde schriftje / de Dapen en Wund-
ken optmaecht hoorbottreicken in de Hebreewe-
sche, Griekseke ende Latijnsche taalen: Dit is recht
uwen stiel;

Voorders: ick hebbe noch een schoan cransse
mer het beelde van onsen verlosser; dit is mede
haer u / on dat ghy somwilen de memorie herbe-
ken soue van de bittere smerten die uwen God
aan

nen 't kruys booz u heeft gheleden / ende dan eens
op uwe bozst kloppen van rouw / over de blasphemien
die ghy uptghebraecht hebt tegen sijne Heylighen /
de lasteringhen en scheldinghen die ghy in
de Annotatien van uwen Uyl-spieghel hebt uptgepo-
gghen / ende de leughens die ghy ghelogen, ofte / ghe-
sproken hebt: Siet dat ghe u boozraen betert / ende
u deghelijck draeght.

Als my leet dat ick niet eenighe Reliquien en
hebbe van den H. Franciscus, Dominicus, ende Ignatius,
die soude ick u oock gheerne overlaeten / op dat
ghe de selve moght slypen in een silveren kasten /
ende aen uwen hals draeghen / om te betoonen dat
ghe reparatie van eere wilt doen / ende die Heyls
ghe mannen / die ghy booz verckens, sotebollen, en
Uyl-spieghels ghescholben hebt / wilt eeren in hare
Reliquien.

Eghdelijck. Maecht dat ghe altijd boozsich-
tich / ende eerbaer in 't spreken zijt ghelijck het
Predikanten betaemt / en laet u niet wechboeren
van uwe passien / ghelijck uwe boozouders ghe-
daen hebben / de weleke van de Papisten over-
tuyghjt sijnde met argumenten / de materie die se
booz handen hadden lieten haeren / de argumen-
ten niet eens aen en saghen / maer begaben haer
tot een schandelijck uytchilderen van hare par-
tij met pzinren / ghelijck se met P. Joannes Gouda
ghehandelt hebben / of tot een uytmarken met
woorden / ende valsche beschuldighen / ghelijckse
ghedaen hebben met broer Cornelis te Brugge:
Stelt boet by steck indien ghy opt met eenich Pa-
pist noch in disput komt / ende en roept niet in 't
wilt sonder eens den knoop van de materie te
raeken / en bedrieght noyt met valscheden ofte
bedroech uwe ghemeente / hebt ghy opt eenighe sa-
re begaen / bekent gheern uw' schuldt / ten sal u
ghen schande sijn: Dit alles soo doende / verhope
ick dat den goeden Godt uwe ooghen verlichten
sal / om te lesten te sien de Godtsalicheydt ende
waer

waerheyt hande Roomsche Catholische religie / om
dat ge de selve met beyde uwe armen mooght ont-
belsen. Amen.

ACTVM.

T' Antwerpen op den 17. van Augu-
gustus veerthien daeghen naer het
uyt-gheven van uwen Antwerpschen
Uyl.